

אלוף-הצפון יוסי פלד (עם שריהביטחון)
כלאוף-הפיקוד יש האחריות המלאה

● **זמה עם צה"ל באופן כללי?**
זה רק תומך בהנחה שהאחריות היא בראש הסולם. שלא יהיו אייבהנות, האחראי הכולל, ל- טוב ולרע, הוא הרמטכ"ל.

● **אתה חושב שהרמטכ"ל היה צריך לקחת אחריות אישית באירועי הגלשני?**
לגבי האירוע הזה, לדעתי, שאינה חסינת-כ"י קורת, האחראי הצבאי הנכיר הוא אלוף-הפיקוד. לגבי איישהגת מטרות צבאיות של מילחמה, ה- אחראי הכולל הוא הרמטכ"ל. לגבי יעדים מדי- ניים, האחראי הוא שריהביטחון.

● **אבל מזה שקרה במחנה הנח"ל יכול להיות סימפטום של כל הצבא.**
למרכה הצער, כל הסימפטומים קיימים. כל האורות האדומים דולקים, כל הפיוזים קופצים. תראי מה קרה אחרי המיקרה הידוע שלי — חיילים של צה"ל שני אירועי-הנח"ל (השבויים ואירועי-הגלשנים) והאירוע בגירת-הביטחון כל- בנו, שהותיר שני שבויים בצד הלא-נכון.

● **אז למה לא עושים ניתוח לעומק?**
אני לא יודע. לי יש תעודה שעשיתי. נמאס לי להיות קאטו חוק. עובדה, שכשנוגעים לעם בכיס הוא צועק, ואז מקימים את ועדת-בייסקי, וכאן, כמו בנושא תאונות-הדרכים, לא עושים כלום. ומי אחראי להן? שריהבתחורה.

● **בזמנו אמרת שצה"ל לא מעוניין**

הש"ג לתפקידו? איפה מפקדה-הנח"ל? איפה קצין חיל-ראשי? אולי גם הוא היה חולה? איפה אלוף- הפיקוד?

● **אתה חושב שאלוף-הפיקוד אחראי אישית?**
הדרך היחידה לניהול, באופן אירגוני ככלל, וצבאי בפרט, היא לשמור על הלימה (שצד אחד יהיה הולם לצד השני) בין סמכות לאחריות. ב- 1982, כששר בממשלה לקח על עצמו סמכות מעבר לאחריות הקולקטיבית, כי אז משך את כל האירגון ליעדים האישיים שלו. מאידך, כאשר למישהו יש אחריות ואין לו סמכות, הוא יכול לפלבל בעניו ולאמר שהוא לא יכול לעשות כלום, שאין בידיו את הכלים.

במיקרים קודמים כמו מילחמת יום-הכיפורים, מיצוי האחריות נגמר אישם בין הדרגים הנמוכים ביותר ובין דרגי-הביניים, וגם אז בערכון מוגבל.

● **דווקא הפעם היה רושם שמיצו את האחריות.**
אני לא שמעתי.

● **הריחוק את מפקדה-החטיבה.**
בעיתונות נכתב שהוא הועבר מתפקידו. אבל איפה דרגי-העוצבה, איפה דרגי-הפיקוד המרחבי?

● **ולאן זה מגיע, עד לראשי-הממ"ד שלה?**
לא צריך להיסחף. הקריטריון המיקצועי בררר- כלל, הוא עד האחראי הטיפועלי הבכיר.

● **ומי, במיקרה הזה?**
אפשר להתווכח. לדעתי זה אלוף-הפיקוד. יש לו האחריות המלאה לכל מה שקורה במרחב שלו. הוא צריך להכין את הצבא למילחמה, ובמילחמה עליו לנצח בגירתו. יתכן, שאם היו בודקים בעוד שישה חודשים, היו מגיעים אולי לכך שכאן לא היתה הכנה מספקת לפני האירוע, לא היה ביצוע תקין במהלך האירוע. לכן אני הייתי עוצר ברמת- הפיקוד.

● **אחת הטענות היותר קשות נגד מיצוי-הדרגות היתה, שאותו הדבר יכול היה לקרות בכל בסיס אחר, וזה רק מיקר- רה שזה קרה דווקא בבסיס של הנח"ל.**
יכול מאוד להיות, אני מקווה שהם טועים. היה מיקרה ששמונה חיילים נשרפו למוות בתוך צריף במחנה צבאי. ברור שמפקדה-היחידה לא היה זה שתיכנן את המיבנה, ברור, שלא הוא אישית היה אמור לברוק את השיכורים של המים שלא פעלו, את הגנרטור ואת נהלי-המישמעת. אבל היתה לו אחריות כוללת למה שקורה ביחידה. אם תרצי, אפשר לקרוא לזה אחריות מיניסטרילית. את ההורים, שנותנים את ילדיהם בקונסיגנציה לצבא, לא מעניינים תירוצים מהסוג שהאינסטטור טעה.

● **והורים כאלה רוצים עריפת-ראי שים?**

אני בעד אחריות שהולכת עם סמכות. הרר- מאים, למשל, החליטו שלא יערפו את ראשיהם של גנרלים, שהפסידו במילחמה, אלא להיפר, הם יקבלו גנאי-פנסיה משופרים. וזאת כדי שבמהלך הלחימה הם לא יפחדו לגורלם אחריה. אבל אם הם נכשלו בלחימה, כי אז הם חרלים להיות מפקדים.

● **וזה בדיוק המצב שיוצר אווירה של ראש קמן.**
בוודאי, זו טענה מאוד צודקת. למשל, יושב בשטח סגן, שהוא צעיר ומבטיח, מאלה שמנסים לשכנע אותם להתגייס לצבא-קבע, והוא רואה פישול. הפישול מתחיל מזה שלא בונים את נושאי-התפקידים לכיצוע תפקידם, לא מאמנים קצתם. ואחריכך מי שצריך לתת את הדין זה הש"ג, שכביכול נקרא לחקירה במצ"ח. אם אותו הסגן לא יסיק מזה לקחים לגבי ראש קטן, אני לא יודע ממה כן.

צילום: יעקב יעקוביץ

אני לא ניהלתי התחשבות אישית. לא עם הר- מטכ"ל, ולא עם אלה שקבעו שקיים חשש שאני מרגל, ולא עם אלה שהעלימו ממני אינפורמציה עניינית, שהיתה דרושה לי לעבודה. לא היה לי ריב אישי עם אף אחד מאלה.

**„בשטחים יש אותו חולי“
שראשיתו ב-1967, והוא
יביא את ישראל להיות
רודיה מיסכר שתיים”**

● **אתה רוצה לומר שחילוף הרמטכ" כ"ל לא שינה דבר?**
אני לא יודע לגבי צה"ל. מן המפורסמות הוא, שברגע שמורה חדשה נכנסת לכיתה, נחרץ גורלה לשבט או לחסד. מאה ימי-חסד אינם מספיקים כדי ללמוד.

בינו צדיק הוא רוגמה לכך. הוא בא למוסד חולה ולא למר מאה ימים. דבר ראשון הוא אכל את בוקסנבאום ואחר-כך את הירש ועדיין לא ידע שובעה. ותראי כמה שהמצב הכלכלי של בנק לאומי השתפר, ואני לא בין מקבלי-המשכורות של הבנק. אז בואי נאמר בעדינות, שדברים שמת- בשלים תקופות ארוכות, מתחילים לקבל טעם של עוף פולני.

זהו.

● **ומה היה קורה אילו דנו אז בתוכ- ניה שלד?**
היו מגלים שיש בה הרבה דברים שגויים, והרבה דברים שלא ניתן לבצע בגלל נסיבות אויביקטיביות, ומעט דברים, שאין מגוס מלכצע, ובמיגבלות מסוימות, הם אף נכונים. אירועים כ- אלה, כמו זה האחרון, כשמבחל יורד כמו ציפור שחורה ורעה לתוך מחנה-הנח"ל, לא התחילו ב- ד- צמבר 1987, אפילו לא לפני כמה שנים, כשק- בוצת-נח"ל לאים הלכה כסך לשכי. דברים מסוימים קורים, והם מוקברים, כל פעם מחדש, שיש בעיות. כאשר 5% מהתלמידים נכשלים, זה לא נעים, אבל זה לא נורא, כמו שאומרים. כשחצי כיתה נכשלת, כדאי לחפש את המורה, אבל כשכל הכי- תה נכשלת, צריך לברוק מה קורה בבית-הספר.

● **היו לך פיתרונות לדרברים האלה?**
בוודאי, הצעתי תוכנית שלמה. למען הצדק זו לא היתה תוכנית שלי, זו היתה תוכנית של קבר- צת-אנשים.

● **ואילו היו מקבלים את התוכנית, מה שקרה לא היה קורה?**
מה פיתאום? כל פעם יש תקלות. החוכמה היא שכל פעם תהיה תקלה אחרת, ולא כל פעם אותה התקלה.

● **אתה מתכוון שמשנהו לא תקון בני- ח"ל?**

רכת פנימה. הוא אמילו אינו נקרא לשרות- מילואים. כשעזב את צה"ל מצא את עצמו מחוסר-עבודה. יתירה מזאת, הוא היה מוקצה, ואף נדחה ממקומות שונים שבהם ביקש למצוא עבודה. היום הוא עסוק מעל לראשו ומרצה באוניברסיטות ובפורומים פרטיים וציבוריים בנושא ניהול-מערכות. הוא מספר בחיך ציני שאין לו, אומנם, בעיה פרנסה, אך הוא אינו מוצא עניין בעבודה לשם פרנסה בלבד.

לפני חודשים אחדים הוציא ולד ספר בשם קיללת הכלים השבורים - דו"ח ולד, בו ניתח את תפיסת מערכת-הביטחון של ישראל כפי שהוא רואה אותה.

למרות ניסוחיו הציניים וגישתו הקרה, ממשיך ולד לראות את כאבה של המערכת. הוא מאמין שהוא יכול להציע פתרונות לצבא, אילו רק היה מישו מוכן לשמוע אותם ולדון בהם.

● **בעניעות (צינית), הוא מוכן לומר, שיתכן ואין אלה הפיתרונות הטובים ביותר שא- שר למצוא, אף אם היו דנים בהם בצורה עניינית יתכן שהיו מתגבשים הפיתרונות הנכונים והמתאימים לצה"ל.**

לדעתו, נתון הצבא במצב אבסורדי. כבר יותר ממשע שנים הוא פועל ללא תוכנית רב-שנתית מסודרת ויסודית. אילו היתה תוכנית כזאת מונחת לנגד עיניהם של המפקדים הבכירים והזוטרים, יכולים היו להימנע מיקרים טרגיים כמו ליל-הגלשנים.

● **בזמנו אמרת, שאחת המטרות של העבודה שלך היתה להכין תוכנית רב- שנתית לצה"ל, ידוע לך אם קיימת כיום תוכנית כזאת?**
למרכה הצער והיגון מתברר, מפירסומים בעי- תונים, ששנתיים אחרי שיצאתי מהמערכת עדיין אין תוכנית כזו.

● **האם ידוע לך משהו מעבר למה שכתוב בעיתונים?**
לא, אני ניזון מהעיתונים.

● **אין לך מקורות במערכת?**
לא.

● **אני לא מאמינה.**

מילואים אני לא עושה, אז לא ידוע לי מה קורה בפנים. אם אני נפגש עם חברים לשעבר לעבודה, אני מקפיד לפתח את החברות בעניינים שאינם צבאיים. הרבה אנשים ששרתו איתי כעבר אוזנים כדיעות הדומות לשלי, אך גם הם לא הצליחו למצוא דרך לבטא אותו.

● **ואין לך סקרנות טיבעית לדעת מה קורה בתוך המערכת?**
זה דבר שמצליחים להשתלט עליו.

● **בזמנו אמרת שהיתה כוונה להכין תוכנית רב-שנתית.**

החליף אותי בתפקיד קצין מוכשר, שאני לא זוכר כרגע את שמו. כתמריץ, אף העלו את התקן

**„יש מעט קצינים“
המדברים בתוך
המערכת. למשל עמרם
מיצנע, יתח ספקטור
מחיל-האוויר, שימחה
מעוז”**

בתוכנית מפורטת, כי כשאין תוכנית, קל יותר לקבל תקציבים. כלומר שהב- עיה היא כלכלית.

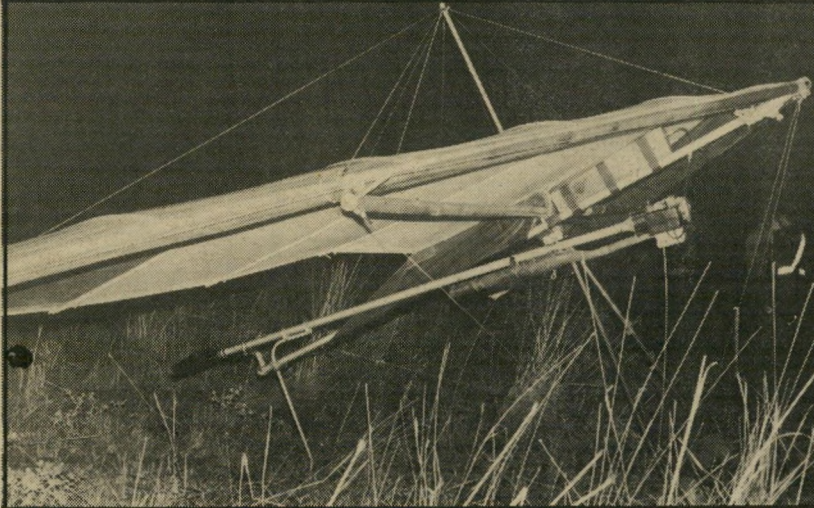
נכון. בינתיים לא קרה שום דבר שיביא אותי לשנות את דעתי הנ"ל, ולהיפר, מדוע אין תוכנית רב-שנתית?

● **אם כך מדוע אף קצין בכיר לא פוצה פה?**
עד שפרשתי ידעתי מה עושים הקצינים בפור- רומים הצבאיים. עד אז, להוציא מיקרים חריגים, לא פתחו פה. יש גם דוגמות חיוביות — יפתח ספקטור, תת-אלוף בחיל-האוויר, שנודע כביצור עיו כטייס-קרב, האלוף עמרם מיצנע, היום אלוף- פיקודי-מרכז, שדיבר בהודמנויות מסוימות, שימחה מעוז, ויש עוד כמה כאלה.

● **והיום?**
אני לא יודע.

● **מי אחראי?**
קציני-המטה.

● **שחלק מתפקידם הוא לדבר ולהכין תוכניות?**
הם אמורים לסייע למקבלי-ההחלטה הבכיר, שהוא הרמטכ"ל, בכל הנוגע לתיכנון, תיאום ובי- קרה. קציני-מטה כמו ראש אג"ם, ראש אכ"א, ראש אג"א וראש מה"ד לא אמורים לקבל החלטות במקום הרמטכ"ל, הוא המחליט.

הגלשן התוקף
ונמאס לי להיות קאטו חוקין

שלו לתת-אלוף. יתכן שקיוו, שהתמריץ יחיש את קצבי-העבודה שלו, אך זה לא קרה.

● **מה הופל עליו לעשות?**
להכין את תוכנית-החלופות של צה"ל. אני מכיר אותו, ויכול להעיר עליו שהוא יסורי ור- ציני, ואני בטוח שבעתיד הוא אכן יגיע לזה. כדאי שנזכור, שקשה מאוד לנהל אירגונים גדולים כא- לה לכה תוכנית רב-שנתית. אני, בכל אופן, לא מכיר דרך כזאת.

● **ולמרות שבינתיים התחלף רמטכ" כ"ל, לא נעשתה תוכנית כזאת?**
זה לא היה עניין אישי של הרמטכ"ל מסויים.